

Editorial

Miroslav Vepřek

Je dobrou tradicí olomoucké jazykovědné bohemistiky, že ve svém odborném zaměření vyváženým způsobem uplatňuje diachronní a synchronní přístup. Na tuto tradici navazuje i toto dvojčíslo našeho časopisu, které laskavý čtenář právě otevírá.

Rubriku *Studie a články* zahajuje svým příspěvkem Roman Sukač, který podává suverénní přehled dosavadních názorů na praslovanskou (a zčásti i indoevropskou) akcentaci a posléze též uvádí vlastní analýzu. Tato studie mimo jiné představuje nový pohled na specifika praslovanské intonace a její reflexe v současných slovanských jazycích. Pro bohemistiku samotnou jsou též velmi podnětné úvahy o příčinách tzv. moravské krátkosti, jež je dána do širších souvislostí a vysvětlena pravidelným jazykovým vývojem.

Stať Radoslava Večerky, doyena české paleoslovenistiky, se zabývá fenoménem hlaholského písma. Jedná se o téma, kterému se již v odborné literatuře dostalo tolikerého zpracování, že badatelům, kteří se dokážou v kompletní literatuře předmětu bez obtíží pohybovat, patří velký obdiv. Můžeme konstatovat, že ani v současnosti nezůstávají otázky nejstaršího slovanského písma stranou pozornosti, publikovány jsou dílčí studie, monografie pojednávající o hlaholici jako celku a podávající nové teorie o jejím původu i kompendia sloužící nejen jako studijní příručky (viz například v předloňském roce vydaný *Uvod u hlaholsku paleografiju I* chorvatského badatele Matea Žagara).

Studie Petra Nejedlého je věnována 10. výročí úmrtí významného paleoboemisty Emanuela Michálka. Tento vynikající český diachronní lingvista zabývající se zejména analýzou staročeské slovní zásoby (připomeňme jeho práce o Klareto-vých slovnících, o staročeském právním lexiku aj.) a dlouholetý člen autorského kolektivu *Staročeského slovníku* je uctěn statí, která je věnována nové interpretaci některých nejasných staročeských lexémů.

V oboru fonetiky a fonologie si již vydobyl renomé mladý brněnský lingvista Aleš Bičan (velmi ceněná je mimo jiné jeho monografie *Phonotactics of Czech* vydaná prestižním vydavatelstvím Peter Lang ve Frankfurtu nad Mohanem v roce 2013). Pro náš časopis sepsal studii zabývající se problematikou slabičné struktury českých slov v kontextu korpusové lingvistiky, jež přináší mimo jiné nové podněty pro kvantitativní zkoumání češtiny. Pro autora je příznačné, že jeho erudice vychází nejen z výborné znalosti moderních lingvistických přístupů, ale též „klasické“ indoeuropeistiky, kterou uplatňuje také ve svých pracích etymologických.

S potěšením otiskujeme studii Lukáše Zábranského, absolventa olomoucké jednooborové bohemistiky, jenž v současnosti působí na univerzitním pracovišti

v Hradci Králové. Ve svých dřívějších pracích se Zábranský orientoval především na analýzy staroslověštiny – ceněné jsou zejména jeho práce o kompozici v nejstarším slovanském spisovném jazyce. Aktuální studie je však věnována problematice podstatně novějšího jazykového stadia. Na základě metodologického východiska založeného na principech kognitivní lingvistiky podává analýzu „jazykového obrazu světa“ publicistických textů zabývajících se úmrtím československého prezidenta Edvarda Beneše.

Poslední studii v tomto dvojčísle sepsaly autorky, které vykazují taktéž těsnou spojitost s bohemistickým pracovištěm Filozofické fakulty UP v Olomouci. Milada Hirschová zde dlouhá léta působila jako významná členka katedry (oboustranně oceňovaná spolupráce je však rozvíjena i v současnosti – Milada Hirschová je členkou oborové rady doktorského studijního programu Filologie, oboru Český jazyk a školitelkou několika doktorandů), Jindřiška Svobodová je kmenovou pracovnící katedry. Studie věnující se analýze politického diskurzu především z pohledu pragmatiky je cenným příspěvkem identifikujícím principy agrese v nejrůznějších typech sledovaných textů. Zřejmě je však příliš optimistické doufat v extralingvistický přesah této stati v podobě kultivace úrovně veřejných komunikátů našich politických činitelů.

V rubrice *Varia* čtenář nalezne recenze a zprávy, o něž se autorsky rovným poměrem podělili tvůrci domácí z FF UP (Denisa Jensenová a Kateřina Martinová) a naši spolupracovníci z jiných institucí (Vít Boček a Lukáš Zábranský). Lukáš Zábranský se věnuje jubileu významného záhřebského paleoslovenistického časopisu *Slovo*, Vít Boček připomíná neprávem pozapomenutého českého lingvistu Agathona Koníře.

Doufáme, že dvojčíslo uzavírající sedmý ročník časopisu *Bohemica Olomucensia* přináší nejen inspirační badatelské podněty, ale též polemické impulsy, přispívající k vývoji jazykovědného diskurzu.